

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Oslo, 29. september 2022

HØRING – FORSLAG TIL FORSKRIFT OM FORBUD MOT SERVITUTTER OG EKSKLUSIVE LEIEAVTALER I DAGLIGVAREMARKEDET

1. Innledning

Vi viser til departementets brev av 5. juli 2022 vedrørende ovennevnte høring. Forslaget retter seg i all hovedsak mot detaljistleddet innen dagligvarebransjen, hvor de 60 samvirkelagene som selvstendige virksomheter og eiere av fellesorganisasjonen Coop Norge SA (Coop) er sentrale aktører. Forslaget er derfor av stor betydning for oss.

Coop er positiv til tiltak som bidrar til å bedre konkurransesituasjonen i dagligvaremarkedet, og generelt ønsker vi derfor velkommen en regulering som har dette til hensikt. Etter å ha gjennomgått departementets vurderinger og forslag til forskrift, setter vi imidlertid spørsmålsteget ved om forskriften vil oppnå en slik målsetting. Etter vår oppfatning gjenstår det omfattende utredninger og avveininger av så vel faktisk som rettslig art for å sikre at en forskrift på det angjeldende området vil ha ønsket effekt.

Etter Coops syn er det viktig at en eventuell ny regulering blir klar og tydelig og enkel å forholde seg til for aktørene. Reguleringen bør ikke by på unødig tolkningstvil og dessuten være enkel å etterleve uten bruk av store ressurser. En må også ha gjort tilstrekkelige utredninger til å kunne være sikker på at reguleringene ikke åpner for at aktørene tilpasser seg regelverket på en utilsiktet måte, og håndhevingsapparatet må være riktig tilpasset.

Tematikken i høringen krever både kompliserte markedsvurderinger og -analyser og innebærer til dels kompliserte juridiske vurderinger. Dette gjelder også spørsmålene i punkt 2 i høringen som departementet ber høringsinstansene besvare. Spørsmålene er krevende å besvare når sentrale spørsmål ikke er tilstrekkelig utredet og utkastet på flere punkter gir opphav til tolkningstvil. Fra vår side hadde det vært ønskelig at departementet selv hadde utredet flere av de aktuelle spørsmålene i forkant av høringen.

I det følgende vil vi først peke på det vi vurderer som mangler ved det faktiske grunnlaget for utkastet (punkt 2), og kompleksiteten og manglende vurderinger av hvilke etableringshindre som finnes i dagligvarebransjen (punkt 3). Deretter vil vi gå

nærmere inn på mer spesifikke kommentarer til det konkrete forslaget (punkt 4 og 5). Avslutningsvis (punkt 6) knyttes noen kommentarer til de uttrykkelige spørsmålene departementet har inntatt i høringsnotatet punkt 2.

2. Forslagets faktiske grunnlag: Konkurransetilsynets undersøkelser

I høringsnotatet punkt 3.1 fremgår det at Konkurransetilsynets kartlegging av bruk av servitutter og klausuler i dagligvaremarkedet fra 2021, har vært et utgangspunkt for departementets arbeid med høringen.

Siden juni i år har Coop vært i dialog med Konkurransetilsynets om nevnte kartlegging, og vi har gjentatte ganger bedt om innsyn i saken. Så sent som 1. september 2022 fikk vi oversendt de siste dokumentene som viser datagrunnlaget Konkurransetilsynet har lagt til grunn. Vi har derfor hatt begrenset anledning til å analysere dette materialet. Konkurransetilsynets egne vurderinger av tallmaterialet er inntatt i et notat til departementet datert 30.03.2022 (oversendt departementet 04.04.22). Dette notatet har Konkurransetilsynet ikke gitt innsyn i, med begrunnelse at det er et internt dokument.

Som det fremgår av tabell inntatt i høringsnotatet punkt 3.3, har Konkurransetilsynet konkludert med at Coop har 197 tinglyste negative servitutter som hindrer etablering av konkurrerende dagligvarevirksomhet. Tallet har tilsynet kommet frem til uten dialog med Coop. Tallet er videre lagt til grunn av departementet for arbeidet med høringen, og er for øvrig delt med media ved flere anledninger.

Vår overordnede gjennomgang viser at ca. 60 % av det antall «rettigheter» som tilsynet oppgir å ha registrert på Coop, enten er utløpt, innebærer telling av én og samme eiendom flere ganger, eller gjelder tinglyste forhold som ikke er knyttet til etablering av konkurrerende dagligvarevirksomhet. Feilprosenten kan være enda høyere hvis de registrerte rettighetene vurderes konkret. Vi har selvsagt ingen oversikt over dataene til våre konkurrenter, men gitt feilprosenten for oss, er det sannsynlig at det grunnlaget har samme feil.

Konkurransetilsynets materiale er basert på informasjon som er bestilt fra leverandøren Ambita, som – basert på visse søkekriterier – har gjort automatiske uttrekk av informasjon om tinglyste rettigheter fra grunnboken. Ut fra søkekriteriene ser vi også betydelige mangler som *kan* ha medført at et antall av aktuelle rettigheter *ikke* er fanget opp. Et av søkekriteriene som er lagt til grunn, er at rettighetshaver (i all hovedsak) må være angitt slik at de inneholder navnene på de store dagligvareaktørene eller enkelte andre tilknyttede kjedenavn. Det er i begrenset utstrekning tatt hensyn til at dette dreier seg om store konserner med omfattende selskapsstruktur, hvor datterselskaper ikke nødvendigvis inneholder slike kjedenavn, men gjerne heller er basert på område eller adresse. (Eksempelvis er NorgesGruppens eiendomsvirksomhet i stor grad organisert under selskaper med navn i kombinasjon av NG og region.) Slike rettighetshavere fanges ikke opp av søket

Konkurransetilsynet har bestilt. For å få nødvendig oversikt over relevante rettighetshavere, må aktørens selskapsstruktur, herunder deleierskap, gjennomgås i sin helhet.

Samlet sett fremstår de faktiske undersøkelsene fra Konkurransetilsynet som mangelfulle, både med hensyn til søkekriterier ved innhenting av data og de analyser som er gjort av innhentet materiale. Etter vår vurdering kan dette faktagrunnlaget derfor ikke legges til grunn for arbeid og vurderinger knyttet til nye og relativt inngripende rettsregler.

Et annet spørsmål er betydningen av tinglyste rettigheter som etableringshinder i dagligvarebransjen. Hvis det for eksempelets skyld legges til grunn at det finnes ca. 300 tilfeller av slike tinglyste etableringshindre, sett opp mot at det er ca. 1,6 millioner bygg som ikke er boligbygg i Norge, i tillegg til en betydelig andel etableringer i dagligvarebransjen skjer på ubebygde tomter, berører slike tinglyste etableringshindre en svært liten andel av mulige eiendommer for etablering. Vi kan derfor ikke se grunnlag for Konkurransetilsynets så vel som departementets omtale av dette som et stort antall.

Vi er også kritiske til resonnetet bak kommentaren i høringsnotatet punkt 4.2.4 siste avsnitt, hvor det fremgår at «*En dagligvarekjede med 372 butikker i Norge, ville sannsynligvis kunne representert en konkurrent i det norske dagligvaremarkedet*». Isolert sett kan tilgang på et slikt antall butikker naturligvis legge forholdene til rette for etablering av en ny aktør. Men slutningen om at en ny aktør vil kunne etablere dagligvarevirksomhet på samtlige eiendommer hvor det i dag er slike tinglyste rettigheter, fremstår lite realistisk.

Vi ser ikke bort fra at man kunne oppnådd et bedre vurderingsgrunnlag dersom Konkurransetilsynet og departementet hadde valgt å gå i dialog med aktørene som omfattes av de aktuelle undersøkelsene, før konklusjonene ble truffet og arbeidet med nye forskriftsbestemmelser startet. Idet forskriften i realiteten retter seg mot 3-4 aktører innen detaljistledet i dagligvaresektoren, vil forskriften ha klare islett av enkeltvedtak, og det ville uansett vært enkelt å tilrettelegge for en dialog med de berørte parter. Dette kunne antakelig bidratt til å øke kvaliteten både på datagrunnlaget som legges til grunn for vurderingene, og vurderingene i seg selv.

3. Overordnet om eiendomsrelaterte etableringshindre i dagligvarebransjen

3.1. Betydningen av tilgang til lokaler for en eventuell ny aktør

Tilgang til butikklokaler er sentralt for konkurransen i dagligvaremarkedet, men det eksisterer flere andre etableringshindre av minst like stor betydning for en eventuell ny aktør. Eksempelvis var det etter vår forståelse, ikke primært mangel på lokaler som var grunnen til at Lidl ikke lyktes i det norske markedet. I lys av dette er det uklart om

den foreslåtte reguleringen isolert sett vil ha den tilsiktede effekten, uten at det samtidig vurderes og innføres flere andre tiltak.

For øvrig skjer en stor andel av nyetablering i dagens marked i forbindelse med eiendoms-utviklingsprosjekter, hvor rettighetene til dagligvarelokalene avklares lenge før «spaden settes i jorda». Etablering av nye dagligvareforretninger knytter seg således i betydelig grad til tilgang på nye tomter og – i den forbindelse – ikke minst til kommunal regulering.

3.2. Offentligrettslig regulering

Konkurransetilsynet har i nyere tid hatt fokus på etableringshindre for dagligvare i kommunale arealplaner. Etter vår vurdering utgjør ulike bestemmelser i kommunale arealplaner et vel så stort etableringshinder som negative servitutter. Et eksempel på dette er følgende bestemmelse i kommuneplanen til Tønsberg kommune:

«Det skal dokumenteres at etableringen ikke vil ha et kundegrunnlag som overlapper vesentlig med tilsvarende forretning i nærområdet, nærmeste nær-/lokalsenter eller i bysenteret.»

Bruken av denne typen bestemmelser er erfaringsmessig nokså utstrakt. Slik Coop vurderer det, vil det ha større effekt for tilgangen på dagligvarelokaler om adgangen til å gi denne typen kommunale bestemmelser ble regulert.

3.3. Ulike privatrettslige forhold som kan ha betydning for etableringer

Høringsforslaget inneholder forbud mot visse typer privatrettslige, eiendomsrelaterte etableringshindre knyttet til dagligvare. Hvor bredt forslaget vil favne, fremstår for oss noe uklart. Men uansett mener vi det er behov for en bredere analyse enn det høringsnotatet inneholder av hvilke privatrettslige etableringshindre knyttet til eiendom som er relevant for dagligvareaktører. Private aktører kan innrette seg på en rekke ulike måter som kan få betydning for etableringsmulighetene i markedet. Dette bør vurderes i sammenheng med et eventuelt forbud som foreslått.

3.3.1 *Rettigheter tilknyttet eiendommer som rettighetshaver ikke selv eier*

Som høringsforslaget beskriver, kan det etableres ulike rettigheter tilknyttet eiendommer som rettighetshaver ikke selv eier. Slike rettigheter kan være utformet som gjensidige avtaler eller ensidige erklæringer (som ofte likevel blir del av eller forutsetning for en gjensidig avtale). Videre kan slike rettigheter eksistere i form av positive rettigheter – eksempelvis fortrinnsretter til å kjøpe, feste eller leie en eiendom eller et lokale, eller som negative rettigheter – typisk rett til å nekte visse typer virksomhet på en eiendom eller i et lokale.

Et konkret eksempel på en slik regulering, som har vært benyttet av aktører i dagligvarebransjen, er opptrinnsretter, dvs. en førsterett til å leie et lokale på et fremtidig tidspunkt hvor det aktuelle lokalet blir ledig (typisk når nåværende leieforhold løper ut). Det er for oss uklart om forskriftsforslaget er ment å omfatte opptrinnsretter. De synes ikke å falle inn under definisjonen av negative servitutter, og vil ut fra alminnelig språkbruk normalt heller ikke omtales som «eksklusive leieavtaler», selv om de etter sin ordlyd anses å gi enerett til å drive virksomhet i et bestemt lokale fra det tidspunkt opptrinnsretten påberopes, jf. definisjonen av «eksklusive leieavtaler» inntatt i forslaget § 3 bokstav b.

For å sikre tilgangen til nye lokasjoner kan private aktører også inngå ulike opsjonsavtaler med hensyn til å kjøpe, feste eller leie eiendom eller lokale. Slike rettigheter kan være uten betingelser, slik at de når som helst kan påberopes, eller de kan være knyttet til bestemte vilkår, eksempelvis på det tidspunkt en eiendom eller et lokale blir omsatt, utleid, regulert (i reguleringsplan) eller bebygget. Også slike avtaler vil rent faktisk kunne ha som konsekvens at de forhindrer konkurrerende aktører fra å etablere seg på den aktuelle eiendommen/lokalet, selv om det ikke er formålet med slike avtaler. Denne typen avtaler vil formodentlig heller ikke ut fra en normal språklig forståelse falle inn under forskriften.

3.3.2 Eierskap i eiendom

Eget eierskap i eiendom vil av naturlige årsaker bidra til å sikre egne, fremtidige etableringer i tillegg til potensielt å kunne hindre konkurrerende etableringer. I tillegg til eierskap i eiendommer hvor aktøren selv driver butikk eller utvikler eiendommen med sikte på etablering, har enkelte dagligvareaktører også mer strategiske eierskap med større eller mindre eierandeler i ulike eiendomsselskaper. Eksempelvis skriver NorgesGruppen Eiendom følgende på sine nettsider:

«NorgesGruppen er også deleier i en rekke andre eiendomsselskaper. Ett av disse er Scala Eiendom, et kjøpesenterselskap bestående av 22 kjøpesentre og om lag 625 MNOK i årlige leieinntekter.»

Det er også mer og mer vanlig med strategisk investeringer, herunder mindre eierposter, i boligutviklingsselskaper. Dette kan gi reelle fortrinnsretter og muligheter for etablering av dagligvare i tilknytning til slik boligutvikling.

Slike eierandeler, også taktiske, mindre minoritetsposter, må antas å sikre omfattende tilgang og reell fortrinnsrett til å etablere nye forretninger, både i selskapenes eksisterende eiendomsportefølje og i nye prosjekter som de aktuelle eiendomsselskapene er involvert i – og uavhengig om det foreligger noen uttrykkelig avtaleregulering av slik rett. Konsekvenser av slikt eierskap bør med fordel inngå i en analyse av eiendomsrelaterte etableringshindringer i dagligvaremarkedet. Som nevnt i punkt 2 over, oppfatter vi det slik at rettigheter hos slike selskaper heller ikke er fanget opp av Konkurransetilsynets kartlegging.

3.4. Oppsummering

Etableringshindringer knyttet til negative servitutter og eksklusive leieavtaler er kun en liten del av konkurransebildet i dagligvaremarkedet, og en forskrift som foreslått vil dermed rette seg mot en begrenset del av de utfordringer som foreligger.

Coop mener derfor det bør gjøres mer omfattende analyser før det innføres en forskriftsregulering. For det første savner vi en nærmere analyse av hvilke typer av så vel offentligrettslige som privatrettslige reguleringer og rettigheter som utgjør de største etableringshindrene innen dagligvarebransjen. Vi savner også en tydeligere angivelse av hvilke rettigheter det er ønskelig å fange opp med forslaget, og vurderinger av hvorvidt forslaget faktisk vil oppnå dette. Slike vurderinger bør hensynta at ulike avtaler og reguleringer etter omstendighetene kan være nødvendige ved eiendomsutvikling, og for å sikre verdien av legitime investeringer. I tillegg savner vi en mer generell analyse av konsekvensene av forslaget. Dersom rettigheter ikke kan sikres på annen måte enn gjennom eierskap, vil dette sannsynligvis først og fremst tjene de aktørene med størst finansielle muskler, og ikke konkurransen i markedet.

4. **Forslagets omfang – hva omfattes?**

4.1. Innledning

Høringsforslaget er formulert slik at det som utgangspunkt kun retter seg mot særskilte typer av privatrettslige hindre; negative servitutter og eksklusive leieavtaler. Vi har alt vært inne på at det for oss fremstår som noe uklart hva begrepet «eksklusiv leieavtale» skal innebære. Forslaget inneholder også flere andre uklarheter som vi vil peke på i det følgende.

4.2. Avgrrensning til «eksklusive leieavtaler»

Begrepet «eksklusiv leieavtale» er i forskriftsutkastet (§3 bokstav b) definert som en «*avtale som gir dagligvarekjedene enerett til å drive dagligvarevirksomhet i et eller flere bestemte lokaler*». I utgangspunktet vil enhver leieavtale (med noen helt spesielle unntak) være eksklusiv, i betydningen at de gir leietaker en eksklusiv rett til å disponere leieobjektet (og dermed også til å drive virksomhet der). Det må konkurransemessig være uproblematisk at dagligvareaktører, på lik linje med enhver annen type virksomhet, inngår alminnelige leieavtaler for lokalene de skal bruke.

Slik vi forstår forslaget, er det imidlertid ikke leieavtalene i seg selv departementet mener å regulere, men eventuelle eksklusivitetsklausuler (positive eller negative) knyttet til *andre* lokaler enn selve leieobjektet. Slike eksklusivitetsklausuler kan være inntatt i leieavtaler, men også i en rekke andre avtaletyper (f.eks. i kjøpekontrakt, opsjonsavtale, aksjonæravtale, samarbeidsavtale e.l.), eller være utformet som ensidige erklæringer. Hvor slike eksklusivitetsklausuler avtaleteknisk er plassert (avtaleregulert) er uten konkurransemessig betydning, og bør derfor heller ikke gis

rettslig betydning. Definisjonen i utkastets § 3 bokstav b er etter vårt syn ikke klar, og reguleringen bør uansett ikke knyttes til leieavtaler.

Det er dessuten uklart for oss om vilkåret om at om at avtalen skal gi «enerett til å drive dagligvarevirksomhet» i definisjonen av «eksklusive leieavtaler» (i § 3 bokstav b), skal forstås slik at avtalen må gi slik enerett etter sin ordlyd, eller om det er tilstrekkelig at avtalen de facto har slik virkning. Vi viser til merknader knyttet til opptrinnsretter og opsjoner i punkt 3 ovenfor. Dersom vilkåret skal forstås slik at eneretten må fremgå uttrykkelig, kan det medføre risiko for omgåelse. Dersom det derimot må gjøres en vurdering av de reelle virkningene, bør det oppstilles ytterligere vilkår eller unntak, for at ikke forbudet skal ramme en rekke nødvendige og legitime avtaler.

4.3. Avgrensning til «bestemte lokaler»

Definisjonen av eksklusive leieavtaler i forslaget § 3 bokstav b, er knyttet opp mot rettigheter til «et eller flere bestemte lokaler». Den typen eksklusivitetsbestemmelser som etter vår forståelse søkes regulert i forslaget, kan imidlertid like gjerne være knyttet til hele eiendommer eller tomter (bebygde eller ubebygde) eller områder, eventuelt til ubestemte fremtidige lokaler. Avgrensningen vil dermed potensielt kunne bidra til at forskriften får et mer snevert virkeområde enn tiltenkt.

4.4. Som hindrer etablering av konkurrerende dagligvarevirksomhet

Både i forslag til § 1 og § 2 er det et grunnvilkår for at noe skal være forbudt, at den aktuelle reguleringen «hindrer etablering av konkurrerende dagligvarevirksomhet». Dersom dette vilkåret skal tolkes ut fra en naturlig språklig forståelse, vil dette kunne ramme svært vidt, særlig for eksisterende 'negative servitutter og eksklusive leieavtaler' (§ 1) hvor dette er eneste tilleggsvilkåret. Herunder åpner ordlyden for å omfatte helt ordinære reguleringer i eiendomsforhold, som eksempelvis generelle byggeforbud og urådighetserklæringer. Avhengig av tolkningen vil forskriften potensielt kunne begrense alminnelige juridiske virkemidler i forbindelse med kjøp, salg, utvikling eller eierskap til eiendom.

4.5. Grenser/unntak og øvrige forhold

Som redegjort for over, vil forslaget kunne få et snevert eller vidt anvendelsesområde avhengig av hvordan det vil bli tolket. Vi savner uansett en nærmere analyse av om det er tilfeller av eksklusivitetsklausuler e.l. som det bør avgrenses mot eller som uttrykkelig bør unntas, eksempelvis rettigheter med tidsbegrenset varighet.

I høringsnotatet punkt 4.2.5. påpeker departementet at det kan tenkes grunner for å innta tidsbegrensede eksklusivitetsklausuler i leiekontrakter, for eksempel på et kjøpesenter hvor dagligvarekjeden investerer i et nytt butikklokale. Vi vil påpeke at investeringer knyttet til nyetablering av butikk normalt er vesentlig høyere i de tilfeller hvor det oppføres et helt nytt bygg. I slike tilfeller kan det – for å sikre

investeringen – være nødvendig å begrense muligheten for etablering av konkurrerende virksomhet på resteiendommen som selges ut og blir nabo til den nye butikken. Vi registrerer at departementet i høringsnotatet punkt 2 har stilt spørsmål ved om det er tilfeller hvor negative servitutter og eksklusivitetsavtaler kan ha effektivitetsgevinster. Vi har ikke hatt mulighet til å gjøre noen full analyse av dette, men basert på vår erfaring, og da særlig knyttet til nyetableringer, ser vi at slike situasjoner kan forekomme, og at tilstrekkelig sikkerhet for inntektsgrunnlag til butikken kan være avgjørende for at investeringer gjennomføres. Spørsmål rundt effektivitetsgevinster bør vurderes grundig før en forskrift vedtas.

5. Forslagets betydning for eksisterende avtaleforhold mv.

Forskriftsutkastets § 1 retter seg mot ulike typer eksklusivitetsavtaler mv. som allerede er inngått på det tidspunkt forskriften trer i kraft. Bestemmelsen vil potensielt kunne gripe inn i eksisterende avtaleforhold på en måte som kan skape utfordringer og uheldige konsekvenser. Slike tilbakevirkende regler vil kunne påvirke private aktører som har innrettet seg, både i nyere tid og dels langt tilbake i tid.

Ut fra høringsnotatet er det på flere punkter uklart hvilke vurderinger departementet har gjort og hvilke konklusjoner som er truffet. Dette gjelder både forholdet mellom forslaget og henholdsvis eksisterende reguleringer i konkurranseloven og EØS-konkurranseloven § 7, samt konsekvenser av rent privatrettslig karakter. Forholdet til de to nevnte regelverkene er delvis berørt, men synes ikke å reflekteres i utkastet til forskrift utover en henvisning til EØS-konkurranseloven § 7. En slik henvisning har man imidlertid ikke valgt å innta i forskriftsutkastet § 2, uten at dette skillet fremstår tilstrekkelig begrunnet.

Etter vår oppfatning er det viktig at det fremkommer klart hvilke vurderinger departementet har gjort, og da særlig med hensyn til om reguleringen er tiltenkt å endre dagens rettsstilstand og i så fall på hvilken måte og hvordan det eventuelt forholder seg til mer prinsipielle spørsmål om tilbakevirkende kraft.

6. Oppsummering

Coop er som nevnt innledningsvis positiv til tiltak som bidrar til å bedre konkurransesituasjonen i dagligvaremarkedet, og mener det er viktig å sikre at en eventuell ny forskrift nettopp vil oppnå en slik målsetting. Som det fremgår av gjennomgangen over er det etter vårt syn nødvendig å gjøre nærmere analyser av en rekke faktiske og rettslige forhold, herunder blant annet eiendoms- og konkurranserettslige spørsmål, før det nærmere innholdet i en eventuell forskrift kan utformes. I fravær av slike vurderinger vil en risikere at forskriften ikke omfatter alle virkemidler aktørene kan tenkes å ta i bruk og som har tilsvarende virkning som de departementet uttrykkelig har omtalt. Før vurderinger av alle relevante spørsmål er kommet lenger, er det etter vårt syn også krevende å gi gode svar på de spørsmål departementet har stilt, herunder på spørsmål knyttet til objektive terskler for markedsandeler og markedskonsentrasjon.

Overordnet vil en regulering av bruken av negative servitutter og eksklusive leieavtaler potensielt *kunne* gjøre det lettere å etablere seg, men dette forutsetter en presis og treffsikker regulering med hensyn til både omfang og innhold. Effekten av en slik regulering må dessuten ses i lys av både andre eiendomsrelaterte og mer generelle etableringsbarrierer i dagligvaremarkedet. Objektive kriterier kan være fornuftig for å sikre enhetlig praktisering av et eventuelt regelverk, men siden objektive kriterier gir en mer sjablonmessig tilnærming, er det særlig viktig at det ligger grundige vurderinger bak. I motsatt fall risikerer en å ramme legitim markedsmessig adferd, noe som neppe vil være positivt for konkurransen. Som nevnt over kan det være tilfeller hvor bruken av den typen reguleringer som det i forskriften er snakk om å forby, i realiteten vil være avgjørende for å få gjennomført et ellers samfunnsnyttig prosjekt.

Når det gjelder spørsmålet om bruk av en veiledning i stedet for forskriftsregulering, beror det etter vårt syn på i hvilken grad en ny bestemmelse er ment å endre eller bare videreføre og eventuelt presisere gjeldende rett. I sistnevnte tilfelle mener vi en ny forskriftsregulering fremstår uhensiktsmessig.

Dagligvareaktørene er i dag underlagt et særskilt pålegg om opplysningsplikt ved foretakssammenslutninger og minoritetserverv. En ytterligere opplysningsplikt vil potensielt være ressurskrevende for aktørene og påføre nok en regulatorisk byrde. Skal det kunne forsvares bør dette være på det rene at det av håndhevelsessyn er klart nødvendig eller vil gi andre vesentlige fordeler/gevinster, samt at dette er forholdsmessig. Disse vurderingene vil igjen forutsette at forskriftens nærmere innhold, avgrensning og konsekvenser har vært gjenstand for grundige analyser og avveininger.

Med vennlig hilsen
Coop Norge SA

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Knut B. Kjøsnes".

Knut B. Kjøsnes
Juridisk direktør